

STAVBINSKI DELAVEC

Uredništvo in upravništvo:
Trst, ul. Madonnina št. 15.
Telefon šte. 1570

Glasilozveze zidarjev in sorodnih strok v Avstriji.

Izhaja v Trstu vsak drugi četrtek.

Posamezna številka 8 vin.

Naročnina za nečlane:
za celo leto K. 2.60
za 6 mesecev 1.50
Inozemstvo več poštnina.

NAPREDEK.

Nemški veliki agitator in znanstvenik socializma Friedrich Lassale je dejal: od leta do leta vedno bolj napredajoče delavske mednarodne organizacije so nam dokaz, da je zmaga delavskega razreda nad privilegiranim kapitalističnim družbam neizogibna. Silni, vsesplošni napredek strokovnih organizacij v Avstriji najsijajnejše potrjuje resničnost in pomen teh besed. Iz splošnih poročil centralnih zvez vseh strokovnih organizacijah je razvideti, da so naše organizacije v pretečenem letu napravile velikanski korak naprej. Napredovale so na številu članov in tudi blagajniški položaj se je izredno konsolidiral. Tudi strokovno časopisje se je mogočno razširilo. Ustanovilo se je nove organizacije v tistih krajih, kjer jih še ni bilo; in takoj so vse te organizacije kazale veselo, značilno napredovanje. Vsi naši shodi so bili izredno dobro obiskani; povsod je delavstvo vseh kategorij kazalo, da se začneja zavedati svojih dolžnosti in velikih nalog, ki jih mora izvršiti, ako si hoče preskrbeti boljšo prihodnost.

Kje se sme iskati vzrok, da so kljub temu, da je bilo pretečeno leto — vsled slabe industrijske konjunktore in splošne finančne krize v državi — skrajno neugodno, vendar naše organizacije tako silno napredovale? Pretečeno leto je bilo za vse organizacije v Avstriji leto ogromnega dela in boja. Dela in boja, ki se ga je moralo izvršiti, ker je vse delavstvo — zavedno in nezavedno — pod pritiskom splošnih neznosnih življenjskih razmer, sililo razvoj organizacije. Tukaj je iskati vrok našega napredovanja. Splošna draginja in vedno bolj neznosnejše špekuliranje in izkoriščanje kapitalizma je vzdramilo delavske sloje, provzročilo je skrajno nezadovoljnost med ljudstvom ter sililo bedni in izkoriščani proletarski svet, da se pridružuje armadi zavednih delavcev, bojujočih se zoper kapitalističnemu odiranju in tlačanstvu, za zmago svojih življenjskih pravic.

Razsajanje nacionalističnih strank je tudi v pretečenem letu bilo do pijanosti skrajno. Izkoriščati so hoteli težavni moment ekonomskega položaja v državi in sicer v prilog svojih strankarskih špekulativnih namenov. V nekaterih krajih, kakor na Češkem in v Šleziji, so se narodno-liberalne in krščansko-socialne stranke celo združile za agitiranje zoper delavske organizacije ter — kakor n. pr. pri stavki klesarjev na Šlezkem — organizirale stavkokastvo pri izporih in gibanjih združenega in zavednega delavstva. Ali vse zaman. Delavstva ne motijo več nacionalni predsodki. Krivično izkoriščanje in pomajkanje najelementarnejših življenjskih potrebščin mu kažejo pot v naše strokovne organizacije, ki so mu porok za uresničenje delavskih stremeljenj in pravic in ki mu zagotavljajo nepremagljivost njegovega boja.

Če izvzamemo stavko klesarjev na Šlezkem, zidarjev v Pulji in še par drugih večjih stavk ostalih strok, nismo imeli v pretečenem letu velikih in dolgotrajnih stavk. Pač pa je bilo nešteto manjših gibanj, izporov, bojkotov itd. Vsa gibanja so končala z uspehom. Sklenilo se je veliko novih delovnih pogojev; mnogo preteklih pogodb pa se je obnovilo. Vse sklenjene pogodbe, kakor je razvidno iz poročil centralnih zvez, kažejo lepe vspehe. Skrajšalo se je delovni urnik in povišale so se mezde.

Tudi v izobraževalnem oziru se je mnogo storilo za organizirane delavce. Statistike (o izposojenih knjigah) tistih organizacijah, ki imajo svojo knjižnico, kažejo, da člani veliko čitajo, kar je razveseljivo znamenje, da se tudi duševno povzdigujejo in emancipirajo.

Vsesplošni napredek torej. Značilne za nas, za razvoj naših principov so številke, ki nam govore o naraščanju članov delavske Internacionale; značilne pa morejo biti tudi za naše nasprotnike in za vse branitelje kapitalističnega sistema. Ni je moči, ki bi mogla ovirati naš razvoj. Zgodovinski in industrijski napredek nas bo privedel do neizogibne zmage. Naše bojno sredstvo je — solidarnost delavstva, kateri je podlaga centralizirana organizacija vseh strok.

Naj dosežemo vspehi in veliko napredovanje navdušijo zavedni proletarijat za nadaljne boje in zmage.

Naprej!

In sedaj... na delo!

Dolgo je bilo treba, da so se zidarski delavci zbudili iz neplodnega spanja in spoznali potrebo organizacije. Ampak, kaj bi govorili sedaj o dobi, ko so bili ti vstvaritelji lepih palač razkropljeni kakor pesek ob vetru. Spomini na neplodne čase so vedno neprijetni. Zato je pa tem večje naše veselje sedaj, ko se je med zidarske delavce vrnilo bujno življenje, v katerem je zrastle mogočna razredna zavest, ki je vstvarila organizacijo, na katero smejo biti ponosni vsi zavedni delavci. Naše veselje se pa poveča, ko izveemo, da je močna zidarska organizacija že obrodila obil bogatih sadov. Potom organizacije so zidarski delavci zboljšali plače. Z boljšo plačo si vsak lahko privoščil boljšo hrano, boljše stanovanje, lepšo obleko itd. Lahko si privoščil nekoliko zabave in si naročil naš list, da iz njega izve, kako se delavci povsod gubljejo, povsod organizirajo, povsod zboljšujejo svoje razmere. Da iz njega izve, kako koraka mogočno svojo pot naprej velika sila zavednega delavstva, ki hoče, da na svetu ne bo več sužnjevi in gospodarjev, marveč le ljudje, ki bodo v bratski ljubezni vstvarjali in skupno uživali sadove svojega vstvarjanja. Potom organizacije so si zidarski delavci znižali delovni čas. S tem so si pridobili, da si lahko privoščijo nekoliko več počitka, nekoliko več razvedrila, da se lahko nekoliko več časa pomudijo v svoji družini pri ljubljениh otrocih. Z organizacijo so postali močni, upoštevani. Upošteva jih delodajalec, ker vidi v njih moč. Upošteva jih in spoštuje. Prej je ravnal z njimi kakor močan napram šibkemu. Sedaj ravna z njimi kakor se spodobi močnemu z močnim. Prej so jih organizirani delavci omalovaževali, sedaj jih spoštujejo in ljubijo. In kaj naj moremo o pogodbi, ki so jo sedaj zidarski delavci sklenili s svojimi delodajalci? Čitali smo jo z veseljem, z onim veseljem, ki ga poznajo le zavedni delavci, ki smatrajo zmago, katere si bodi delavske stroke kot svojo zmago. Čitali smo jo, in kadar smo jo prečitali, smo si dejali: V organizaciji je moč!

Kaj pa sedaj?

Sedaj na delo! Z organizacijo so postali močni. Močni pa lahko ostanejo le, ako bo velika organizacija. Z organizacijo, so si zboljšali življenje in sedaj morajo te pridobitve varovati. Varujejo jih pa lahko samo potom močne organizacije.

Nič drugega?

O še veliko drugega! Dobro je, ako si delavstvo zboljša plače in zniža delovni urnik. Dobro je, pa ni vse. Novi boji čakajo avstrijsko delavstvo vse, zatorej tudi zidarje. Zavedno, organizirano delavstvo se ne sme zadovoljiti samo s tem, kar si lahko pridobi potom stro-

kovne organizacije. Delati mora tudi na to, da se bo v deželnih zborih in državnem zboru sklepalo zakone, ki bodo v korist delavstvu.

Kaj se zgodi z delavcem kadar je star, kadar se pobije in ni več sposoben za delo? Kaj mu da kaj gospodar? Ne! Kaj ga gospodar na stara leta po trudapolnem delu bogato obdaruje? Ne! Ima delavec zagotovljeno življenje za slučaj brezposelnosti? Ne!

Zatorej zahtevamo, da se naredi zakon za starostno zavarovanje delavstva; zato zahtevamo, da se zagotovi delavcu življenje za slučaj ko postane nesposoben za delo. Zahtevamo tudi, da se naredi zakon za zavarovanje delavskih vdov in sirot. Zakaj ne bi smele pošteno živeti naše žene, ko izgube človeka, moža, s katerim so delile dobrote in grenkosti življenja? Zakaj ne bi smelo biti zagotovljeno življenje otrocičem, kadar izgube svoje drage stariše?

Ven torej s zakonom zavarovanja za starost in onemoglost, zavarovanja vdov in sirot.

Ven? Lepa je ta beseda. Toda delavci imajo vsak dan priliko prepričati se, da ako hočejo nekaj imeti, ne smejo samo izgovoriti besede: to in to potrebujemo — marveč se morajo za svoje potrebe bojevati in v boju zmagujejo le tedaj če so močni.

Z močjo svoje organizacije so si zidarski zboljšati svoje življenje. Z močjo svoje organizacije si bodo shranili, kar so si pridobili. In z močjo svoje organizacije in združenosti z delavstvom vseh strok bodo tudi prisilili državni zbor, da izdela zakone, potom katerih hočemo zagotoviti življenje starim in onemoglim delavcem, vdovam in sirotam.

Torej na delo!

en.

Kaj je socializem?

Socializem ima gospodarsko, etično, človekoljubno in politično stran. V politiki je ideal socializma republika. V življenju pa je ideal socialistov uvedba človekoljubja, v gospodarskem oziru pa boj proti kapitalizmu in uvedba skupne lastnine ali komunizem.

Za socializem so delovali najboljši ljudje na Francoskem, v Angliji in v Nemčiji. V Franciji so bili Blanqui, Louis Blanc in Proudhon, Darthé, Advielle in Buonarotti, Fourier in Saint Simon; na Angleškem so bili Robert Owen, Brontere O'Brien, Feargus O'Connor, William Lovett, Dames Watson, John Cleave, Henry Hetherington; na Nemškem so pa bili Jurij Büchner, Viljem Weitling, Karol Marks, Friedrich Engels in Ferdinand Lassale. Danes je število odličnih pristašev in razširjevalcev socializma takorekoč nepregledno. Ruska revolucija je n. pr. ustvarila toliko množino velikih velikih mož in žena, da bode število teh večje kot onih, ki jih je ustvarila francoska revolucija.

Socializem je torej razširjen v vseh narodih in po vseh deželah in državah Evrope. K socializmu so se priglasili kakor germanski in romanski, tako tudi slovanski narodi. Na Ruskem n. pr. so imeli socialni demokratje, ki so najrazgibnejši zastopniki socializma, v državnem zboru (v dumi) 64 poslancev in socialni revolucionarji 34 — delovanje njihovo pa je vzbujalo pozornost vsega omikanega sveta. Socializem je razširjen tudi v Ameriki, Avstraliji in Aziji. N. pr. japonska socialna demokracija ima že prav veliko pristašev, kar je pač radosten dokaz, da je na najvzhodnejših krajih socializem že vkoreninjen. Socializem je torej svetovno gibanje, ki združuje vse narode. Geslo socialistov je: Socialisti vseh dežel, vseh narodov in vseh ver, združite se!

Moč socializma temelji v organizaciji. N. pr. vsi socialni demokratje, delujoči v prospel socializma v enem kraju, tvorijo krajevno organizacijo. Vse krajevne organizacije enega volilnega okraja združene tvorijo pa okrajno organizacijo. Nad krajevnimi in okrajnimi organizacijami pa je deželna organizacija. Zupniki vseh krajevnih organizacij se po navadi sudejo vsako drugo leto na posvetovanje ter si pri tej priliki izvolijo deželni izvrševalni odbor. Organizacije iz vseh dežel, kjer prebiva n. pr. slovenski narod, ustvarjajo pa slovensko (oziroma jugoslovansko) socialno-demokratično stranko, kateri stoji na čelu izvrševalni odbor, ki je izvoljen na strankinem zboru, kamor odpošiljajo krajevne organizacije odposlance. Član socialno-demokratične stranke more biti vsaka oseba brez razlike spola, ako je dosegla že 14 leto, če priznava strankin program in če ni zakrivila nobenega nepoštenega dejanja.

Z organizacijami dosegajo soc. demokratje politične pravice kot n. pr. splošno in enako volilno pravico v vse zakonodajne zastope, svetovno svobodno šolo, ločitev cerkve od države itd. in zato se te organizacije imenujejo politične organizacije. Soc. demokratično gibanje pa temelji še v strokovnih organizacijah. V strokovnih organizacijah se združujejo detavci ene stroke. Mizarji so združeni v mizarjski organizaciji, čevljarji v čevljarjski, krojači v krojaški, rudarji v rudarski, kovinarji v kovinarski. S strokovnimi organizacijami se pa dosegajo drugačne pravice kot s političnimi — namreč: zboljšanje mezde, skrajšanje delavnega časa, uredba brezposelnosti itd. S političnimi in s strokovnimi organizacijami se deluje za zboljšanje delavčeve eksistence ter za izpolnitev delavčevih zahtev. Politična in strokovna organizacija ste enako vredni in enako potrebni, in vsakega delavca dolžnost je: biti član obeh organizacij. Obe organizaciji imata svoje fonde, ki se jih uporablja pri velikih akcijah, kot so: generalne stavke itd. Nekatere organizacije so že jako močne. Proračun strokovne organizacije kovinarjev na Nemškem je večji kot proračun Črne gore.

Z organizacijami se bode odpravila današnja krivična uredba človeške družbe in dosegel novi red. Na mesto kapitalističnega lastništva naj se upelje komunizem lastnine in izdelovanja. Tovarne naj postanejo skupna lastnina, užitek naj imajo oni, ki v njih delajo, ne pa en sam, ki

jih je ali podedoval ali kupil. S tem se bo doseglo, da ne bodo tisoči delavcev hodili raztrgani in lačni, par delodajalcev pa se šopirilo v izobilju. Vsi naj bodo dostojno oblečeni, vsi naj imajo zadostno hrano in odpravi naj se izkoriščanje množice po posameznikih. Socializem hoče uvesti pravičnost, in zato je dolžnost vsakega človeka, da je socialist. Socializem respektira v vsakem človeško dostojnost, kajti tam, kjer so ljudje odvisni od milosti drugih, kjer je drug drugemu podrejen — tam se pač ne more govoriti o človečnosti, tam se človeštvo kaže v brezpomembni obliki. Zmaga socializma bo najprej v republiki. Republika je prava forma socializma.

Kako se pa socializem uresniči? S tem, da narašča število zavednega proletarijata. Zmaga socializma pa bode takrat, kadar se moč proletarijata vtelesi v obstoječe forme: v politične organizacije, v strokovne in zadružne organizacije ter potom enaklega volilnega prava zadobi javno moč in vpliv na državo. Intelektualna gospodarska in politična moč proletarijata pa pospeši ta razvoj, zdemokratizuje državo ter jo napravi socialistično.

Kapitalistično uredbo družbe so uvele revolucije, glavna velika francoska revolucija in revolucije l. 1848. Odpravil se je dotedanji fevdalni red in na prestol je prišla vlada buržoazije in kapitalistov. Političnim revolucijam so pomagale iznajdbe, predvsem iznajdba pare ter parnih strojev. Poprej se je vse ročno delalo. Parni stroji so pa na gospodarskem polju vse revolucijonirali. Filozofija XVIII. stoletja, nauki enciklopedistov, racionalizem in zaupanje v zakone narode pa so tvorili kulturno revolucijo proti nevedno in verski mistiki prejšnjih stoletij.

Politične, kulturne in gospodarske revolucije koristijo tudi zelo v naši dobi k izpremembi kapitalistične družbe v družbo, v kateri hoče imeti ljudstvo vlado. Revolucije pa se ne dajo napraviti. Revolucije nastajajo sameobsebi. Ne sme se niti misliti, da bi socializem hotel z diktaturo in z nasiljem novo, po njem uvedeno uredbo obdržati, kakor drže z naziljem pristaši starega in današnjega red. Socializem zato še ni zmagal, ker njegovi pristaši tvorijo dosedaj le en del prebivalstva. Naloga naša je zato: pokazati na splošno korist socializma, da bi tudi ti, ki še niso, postali socialisti!

48 v. na uro od 1. septembra do konca prihodnjega leta; 49 v. na uro čez celo leto 1914; 52 v. na uro bodo imeli leta 1915. in 55 v. na uro leta 1916. Torej že zdaj imajo mladi zidarji tako visoko minimalno plačo, da lahko zaslužijo toliko, kolikor stari izurjeni zidarji. Mladi zidarji so lahko zadovoljni s tem lepim vspehom. Z novo pogodbo si bodo mladi zidarji znatno poboljšali svoj delovni in mezdni položaj.

Za starejše zidarje se je zahtevala sledeča minimalna plača: od 3. marca do 31. avgusta t. l. 55 v. na uro; od 1. septembra t. l. do konca prihodnjega leta 60 v. na uro; leta 1914. 63 v. na uro; leta 1915. 66 v. na uro in leta 1916. 69 v. na uro.

Te minimalne plače so že zdaj v splošnem višje, nego sedanje visoke plače; ampak poleg teh minimalnih plač bodo zidarji takoj živeli že en splošni povišek plač. Namreč, da se bo vsem tistim zidarjem, ki že zdaj imajo plačo, ki ja približno enaka gori navedeni minimalni plači, takoj povišala mezda.

Nekateri — pravi so dr. Peiejan — morda ne uvidijo vso veliko važnost, ki imajo za nas minimalne plače. Do zdaj so načelniki sami fiksirali mezde, in zidarji so bili od njih odvisni.

Od sedaj naprej pa vsi zidarji, ob vsakem času — naj so oni več ali manj izurjeni v svoji stroki — naj ugajajo več ali manj načelnikom, imajo zagotovljeno minimalno plačo, ki odgovarja njihovim zahtevam in potrebščinam. In kakor se je doseglo minimalne plače, ravnotako bi se lahko dosegla tudi višja plača; to pa je odvisno le od nadaljne močne organizacije in solidarnosti zidarjev.

Organizacija zidarjev — nadaljuje so dr. Petejan — kakor je skrbela za poboljšanje delovnih in mezdnih razmer mladih in ostalih zidarjev in vajencev, tako tudi ni pozabila na one stare zidarje, ki morda že nad 30 ali 40 let delajo in garajo za obogatiti stavbinske delodajalce.

Napram starim delavcem niso imeli delodajalci nobenega obzira. Ali so jim odrekli delo, ali pa so jih sramotno plačevali. Zdj tega ne bo več.

Bo naloga komisije Posredovalnice dela, sestojča iz zastopnikov zidarske organizacije in delodajalcev, urediti položaj starih delavcev.

Ta komisija bo imela še drugo važno nalogo. Dosedaj se je, kdor je le hotel, v nekaterih dobah leta lahko improviziral zidar in pogostoma se je zgodilo, da so bili ti improvizirani zidarji izdajalci interesov kvalificiranih delavcev. Od sedaj naprej, kdor bo hotel delati, bo moral izkazati pri gori omenjeni komisiji, da je izvršil vaještvo. Tudi kvalificiranje tujih zidarjev je naloga te komisije. Na tak način se bo napravilo konec dosedanjim neznošnim razmeram. S tem je preprečeno, da bi nekvalificirani delavci škodovali našim zidarjem.

Nova pogodba ima še sledeče zahteve, katere so sicer bile že veljavne v stari pogodbi, ki pa so jih od strani delodajalcev ni uvaževalo. Za izvanredne ure imajo delavci 20% več plače, uračunajoč normalno urno plačo.

Za delo na odraih ravnotako. In za delo na dvigalih *Martinelli* 50% izvanredne plače.

Za urgentna dela, pri katerih bi delavci morali biti zaposleni tudi ob nedeljah, imajo 50% izvanredne plače.

Nadalje je poročevalec še poročal o pomenu Posredovalnice dela. Delodajalci so se zavezali ustanoviti Posredovalnico dela za zidarje. V to svrhu se zdaj zastopniki zidarjev in zastopniki delodajalcev posvetujejo. Naši zastopniki so že predstavili delodajalcem svoj načrt in upati je, da ga isti tudi odobrijo.

Želimo redno funkcioniranje Posredovalnice dela — in da se nam zagotovi, da se bodo delodajalci posluževali le naše Posredovalnice, da se namreč izven Posredovalnice ne sprejme na delo nobenega zidarja. Naše mnenje je, da bo Posredovalnica koristna tudi delodajalcem, ker bi ista disciplinirala delavne moči ter razpolagala le z kvalificiranimi delavci.

Nova delovna pogodba določa tudi, da sme organizacija zidarjev intervenirati pri delovnih sporih.

Zastopniki pri stavbah bodo lahko izvrševali naloge, ki jim nalaga organizacija, brez da bi se jim moralo zato odreči delo.

Naš shod v Delavskem domu.

— Nova pogodba enoglasno vsprejeta. —

Dvorana »Delavskega doma« je bila v petek zvečer do zadnjega kotička nabit polna zidarjev. Na dnevnem redu je bilo zelo važno vprašanje. Šlo se je za sprejeti ali ne novo delovno pogodbo med zidarjem in delodajalcem.

Shodu je predsedoval so dr. Sigon. Poročal pa je so dr. Petejan. Najprej je prečital in komentiral protokol, izdelan in podpisan od zastopnikov zidarske organizacije in zastopnikov delodajalcev, v katerem se precizira podlaga, na kateri se ima sporazumljenje doseči.

Z uveljavljanjem prve točke protokola — pravi so dr. Petejan — smo hoteli zavezati delodajalce, da se morajo točno držati dispozicij zakona glede vajencev. Lahko se trdi, da do danes ni bilo v Trstu zidarskih vajencev. Tisti, ki so bili zaposleni pri zgradbah, so morali vršiti vedno najtežavnejša dela in so ravnali z njimi skrajno nečloveško. Zdj se bo vse to izpremenilo; ker bodo gospodje morali z vsakim novim vajencem skleniti pogodbo in sicer v smislu kakor določa zakon. Po izvršenih treh letih vaještva se jih bo smatralo kot mlade delavce in bodo plačani kakor je določeno v pogodbi. Delodajalci imajo nalogo skrbeti za strokovni poduk vajencev in dovoliti jim potrebni čas za vdeležbo tečajev obrtne šole, ter skrbeti, da ne bodo izvrševali težavna dela za toliko časa in na način, ki bi utegnil škodovati njihovim fizičnim močem.

Mi smo lahko zadovoljni — pravi poročevalec — s temi pridobitvami v prilog vajencev, ki so bili do zdaj vse preveč zanemarjeni. To kaže, da delavske organizacije, katere meščan-

stvo slika v tako grdi luči, imajo tudi nalogo skrbeti, z dejanji in ne-le z besedami, za strokovno vzgojo vajencev in jih braniti vedno proti gospodarskem izkoriščanju; skrbeti da postane vajenec priden delavec, izurjen v svoji stroki; delavec, ki pozna svoje dolžnosti, pa tudi svoje pravice.

Tudi glede praznikov se je doseglo sporazum in sicer na način, da ne bo več mogoča nikaka zmota. Do zdaj so delodajalci ob medtedenskih praznikih ravnali tako, kakor se jim je zljubilo. Nekateri so zahtevali, da naj se tudi v teh dneh dela, drugi pa da ne. Temu se je napravilo konec. Medtedenske praznike se bo smatralo kot delavnike; tisti gospodarji pa, ki ne bi hoteli, da se v teh dneh dela, bodo morali vsekakor plačati delavcem celo dnevno mezdo.

Protokol pravi nadalje, da se odstrani vsako akordno delo. Tudi ta pridobitev je za nas velikega pomena, ker se ravno zdaj skuša od mnogih strahov zopet uveljaviti akordno delo za vse stavbinske stroke. Sili se akordno delo pleskarjem; nekatere ostale stavbinske stroke pe že zdaj delajo na akord.

Do zdaj so bili »mladi zidarji« plačani po mnenju in volji načelovateljev. Bili so še v slabšem položaju kot manovali. Tudi glede tega smo si zdaj na jasnem. Pri reguliranju minimalne plače se je vpoštevalo dve kategoriji delavcev in sicer: mladi zidarji (od 18 do 20 let) in zidarji (od 20 let naprej). Mladi zidarji imajo minimalno plačo: 43 v. na uro in sicer od 3. marca do 31. avgusta t. l.;

Sodr. Petejan konča svoje poročilo, povdarjajoč važnost teh pridobitvah ter priporočujoč, da naj zidarji sprejmejo dotične določbe v protokolu, na podlagi katerih se bo uveljavilo novo delovno pogodbo, ki bo služila v čast vsem zidarjem, pa tudi vsemu organiziranemu delavstvu Trsta.

S tem je sodrug Petejan dovršil svoje zanimivo poročilo, kateremu je sledilo burno in dolgotrajno ploskanje navzočih. Nato so govorili še razni zidarji, ki so vsi odobrili delovanje zastopnikov organizacije ter izrazili željo glede izvolitev zastopnikov.

Predsednik hvali delovanje sodr. Petejana pri pogajanjih z delodajalci. (Dolgotrajni aplavz).

Nato so navzoči enoglasno odobrili protokol.

Sodr. Petejan je še naznanil, da se vrši v petek, dne 1. marca t. l., kongres delegatov pri konsorciju delodajalcev, kjer se bo sprejelo novo delovno pogodbo. In da se namerava ustanoviti svojo lastno godbo, za kar se sprejme še nadaljno prijavitelje. Nato je predsednik zaključil ta lepi in velepomembni shod.

Novo delovno pogodbo tržaških zidarjev bomo objavili dobesedno v prihodnjih številkah našega lista.

Socialni pregled.

Stavka rudarjev na Angleškem. — Na Angleškem se danes bje boj med delom in kapitalom, boj, ki nima primere v zgodovini. Čez milijon rudarjev stavka, da doseže to, kar je vedno bilo najglavnejši postulat zavednega proletarijata celega sveta, namreč 8-urno delovno dobo. In so ne-le zato danes zavedni angleški rudarji stopili v odločilni boj proti svojim izkoriščevalcem; zahtevajo tudi, da naj se: ali podržavi rudnike, ali pa da naj država izposodi rudarski organizaciji kapital v vrednosti vseh rudnikov, s katerimi naj bi rudarska organizacija kupila rudnike ter s tem spravila premogokopno industrijo na Angleškem v svojo upravo, katere nadzorovanje bi se prepustilo vladi. — Ves svet ima danes uprte oči na angleške metropole: v London, Kardif, v Liverpool in na vsa velika mesta južne Anglije, po ulicah katerih danes korakajo bataljoni črnih rudarjev.

Trepeta v tem velikem, zgodovinskem momentu kapitalistični svet, ker ve, da bi zmaga milijonov stavkujočih delavcev bil prehud udarec za ta, na gnjili podlagi brutalnosti, izkoriščanja in privilegijev postavljeni kapitalistični sistem. Toda velike armade zavednega ljudstva vseh krajev sveta so v tem velikem trenutku na strani teh naših bratov, ki pod rdečo zastavo socializma, z vsemi silami, z vztrajnostjo in kompaktnostjo se borijo za zmago tistih ciljev, za katere se bojuje vse zavedno človeštvo, namreč za uresničenje postulatov delavstva, za osvoboditev istega od kapitalističnega jarma in izsesavanja.

Slovenski zavedni zidarji pošiljajo svoje solidarne pozdrave vsem stavkujočim bratom na Angleškem, katerim želijo najpopolnejši vspeh.

Stavka krojačev na Nemškem. — Čez 15 tisoč krojačev je stopilo na Nemškem pretečeni teden v štrajk. Zahtevajo zvišanje mezd in znižanje delovne dobe. Delodajalci nočejo tem zahtevam ugoditi, kljub temu, da vsi priznajo, da so zahteve stavkujočih popolnoma opravičene. Toda prisiljeni bodo se ukloniti volji delavcev, ker so vsi ti močno organizirani in kažejo vsi najlepšo kompaktnost. V nekaterih krajih se je že prišlo do sporazuma. Tem krajem bodo v kratkem gotovo sledili še drugi. Stavkujoči krojači so izjavili, da so pripravljene vztrajati v boju do zadnjega.

Zmaga zidarjev v Inomostu. Pretekli mesec so sklenili zidarji v Inomostu novo delovno pogodbo, z jako lepimi uspehi. Pogajanja med zastopniki organizacije zidarjev in organizacije delodajalcev, so trajala celi teden in slednjič so se delodajalci vdali delavskim zahtevam, ki so sledeča:

Minimalna plača za zidarje je za leto 1912. 55 vin., za 1913. 58 vin., za 1914. 61 vin. na uro. Mladi zidarji imajo 1. in 2. leto po končani vajenski dobi, minimalno plačo leto 1912. 46 vin., za 1913. 49 vin., za 1914. 52 vin. na uro. Zidarji v starosti nad 60 let dobijo ravno isto minimalno plačo kakor mladi zidarji.

Delavni čas se zniža za $\frac{3}{4}$ ure na dan. Delavni čas je za leto 1912—1913. $9\frac{1}{2}$ ur na dan; leta 1914 pa 9. ur. V zimskem času je delovni čas osem ur na dan. Izven redne delovne ure in za delo na strehah, dimnikih se plača 50% več kot navadno delo. Za delo ob nedeljah in praznikih se plača 100% več.

Dela na akord delodajalci ne smejo delavcem vsiliti in delavci so sklenili, da ne sprejmejo dela na akord. Tisti zidar, ki sprejme delo na akord, postane izdajalec svojih tovarišev.

To je vsekako lepa delavska zmaga, ki so jo pridobili potom svoje strokovne organizacije. Sedaj je na zidarjih, da bodo stali na straži, da ne bodo delodajalci pogodbe kršili. V Inomost gre vsako leto veliko število slovenskih zidarjev iskati dela. Svetovali bi jim, da se strogo držijo delovne pogodbe in da odklonijo ako jim gospodarji silijo delo na akord. Zlasti bi jih prosili, da se takoj ko pridejo v Inomost, oglasijo pri organizaciji, da dobijo potrebne nasvete in naj pristopijo k organizaciji, ako niso še organizirani. Najboljše je, da se že doma organizirajo, kajti kdor ni organiziran ne bo delal.

Torej slovenski zidarji storite svojo dolžnost!

Poročilo centralne zveze klesarjev za leto 1911. Pretečeno leto je bilo za razvoj organizacije skrajno neugodno. Vsled še vedno trajajoče krize v kamnarski industriji je brezposelnost močno narastla, kar je napredovanje zveze silno oviralo. Stroški so vsled velikih mezdnih gibanj in pomanjkanja dela izredno narastli. Splošnih dohodkov je bilo Kr. 155.626, napram 141.401 Kr. stroškov. Centrala ima torej Kr. 14.234 denarnega prebitka. Stroški so bili razdeljeni tako-le: Podpora za brezposelne Kr. 5558; za potujoče Kr. 2499; za posmrtnine Kr. 1175; za pravovarstvo Kr. 1128; za dokladne podpore Kr. 1908; oproščenih prispevkov Kr. 78, in končno za stavke, izpore in bojkote Kr. 49.207.

Organizacija je narastla v teku leta za 100 novih članov. Tako, da je imela centralna zveza klesarjev ob koncu leta 5900 plačujočih članov. Strokovnih gibanj je bilo 17 in sicer 8 napadalnih, 1 obrambna stavka, 1 izpor in 7 mezdnih gibanj. Pri vseh teh gibanjih je bilo potrebno 172 dni stavke. Vdeležilo se je gibanja 1507 delavcev. 997 otrok stavkujočih je dobivalo podporo. 16 strokovnih gibanj je končalo z vspehom. En veliki izpor v Fremdenbergu (avstrijska Šlezija), katerega se je vdeležilo 887 delavcev — ki so 14 tednov vstrajali v boju —, je bil za delavce brezuspešen. — V preteklem letu se je sklenilo 14 mezdnih in delavnih pogodb.

Glede agitacije je treba omeniti, da je centrala izdala letake, v katerih se je opisalo ves napredek organizacije in vsa — v petih letih izdana — svota za podpiranje v boju se nahajajoče tovariše. Letak je izšel v petih jezikih in je bil razposlan vsem neorganiziranim tovarišem vseh krajev Avstrije, kjer že obstojijo naše organizacije. — Vršili so se tudi veliki protestni shodi zoper brezposelnost in zoper določbam ministerstva glede zgradb in kamnolomstva.

Položaj napram drugim organizacijam je sledeči: separatistične organizacije v narodno mešanih krajih Češke napredujejo in imajo do zdaj približno 2600 članov. Poleg teh obstoji neka mešana nemško-nacionalna in krščansko-socialna zveza kamnoseških delavcev na Češkem, Gornještajerskem in v Šleziji.

V zadnjih časih so začeli separatisti razsajati s svojo nezmislno taktiko tudi po narodno mešanih krajih Češke. V teh krajih je bilo do zdaj njihovo delo brezuspešno.

Organizacija podjetnikov je, kljub slabi konjunkturi, zelo močna in v nekaterih krajih snuje resistenčne organizacije.

Nemški strokovni list »Der Steinarbeiter« in češki »Kamenodělnik« izhajata dvakrat na mesec in sicer prvega se tiska 5000, drugega pa 900 iztisov. Glasilo za poljske, slovenske in italijanske tovariše je v dotičnih jezikih izhajajoči »Stavbinski List«.

Velika stagnacija je vladala v industriji granita in mramorja, zlasti na Češkem, Gornje in Nižjeavstrijskem, na Primorskem in Šalburškem. Vsled tega se zlasti na Gornjeavstrijskem število članov vedno več zniža. — Gornje- in nižjeavstrijska deželna tajništva sta se združila in imata svoj sedež na Dunaju.

Socialno-demokratski davčni program.

Na seji finančnega odseka, ki je bila na Dunaju dne 26. februarja, je poslanec sodrug Renner v imenu socialnih demokratov predlagal, da odsek začne s podrobno razpravo o naslednjih vladnih predlogih:

1. o premembi osebne davka;
2. o pristojbinah od brezplačnih prenosov premoženja;
3. o davku na kipeča vina;
4. o pristojbinah od konjskih stav;
5. o avtomobilskem davku.

Nadalje je poslanec dr. Renner predlagal, da gre odsok k dnevnemu redu preko naslednjih vladnih predlog:

1. o davku na pivo;
2. o davku na žganje.

Dalje je predlagal, da odsek pozove vlado, naj čim prej predloži **reformo zemljiškega davka**, po kateri bodo kmetije izpod 1200 K čistega donosa zemljiškega davka proste. Za ostale male kmetije, ki niso davka oproščene, je znižati davčno stopnjo. Za srednje obrate naj ostane neizpremenjena, za veleposestva pa je davčno stopnjo progresivno povišati, da se zviša donos zemljiškega davka za 20 milijonov kron. Dalje naj odsek pozove vlado, da izdela načrt **progresivnega davka na premoženja**, načrt **davka na prirastek zemlj. vrednosti** in da predloži **odpravo premij špiritnim žgalcem** in prodajalcem.

Končno je predlagal, da gre odsek k dnevnemu redu preko vladne **predloge o državnem subvencioniranju deželnih fondov** in da izvoli pododsek, ki naj izdela v 4 tednih zakonski načrt o dotaciji deželnih fondov za povzdigo ljudskega šolstva po sledečih načelih: Učitelje je zednačiti z drž. uradniki od 8. do 11. činovnega razreda; deželam, ki vstrezajo tem zahtevam, je dovoliti iz drž. blagajne dotacije po številu trdno v deželi nastavljenih svetnih učnih oseb.

TRST.

Narodnjaška lumparija. — Da je za svojo narodni »kšeft« narodnjaško pajdaštvo vedno pripravljeno se posluževati najostudnejših sredstev, smo mi že davno vedeli. Vedeli smo tudi, da je farbanje slovenskih delavcev in izdajanje njihovih interesov pravzaprav princip delovanja naših trobojničarjev. Toda ostudna tržaška narodnjakarija je hotela ob priliki zidarskega gibanja še bolj pokazati v vsej nagoti svojo brezsranno judeževno dušo. Ko so videli, da so si zidarji potom svoje močne organizacije pridobili, kar so zahtevali — kljub nasprotnemu delovanju žolte NDO., kjer so že organizirali stavkokavstvo za slučaj, ko bi boj zidarjev prišel do skrajnosti — so začeli pa z gonjo zoper Posredovalnico za delo, kjer — pravijo oni — se bo dalo prednost laškim delavcem, mesto slovenskim. Vprašali bi mi: za koga pravzaprav je zidarska organizacija zahtevala Posredovalnico za delo, če ne za tiste delavce, ki so v tej organizaciji: namreč za slovenske zidarje? Da se tudi tem potom nakane narodnjakov ne bodo posrečile, to vemo že vsi in morda najbolje tudi oni sami. Shodi v Škednju, v Palestri della Valle in v Barkovljah so bili zanje prehuda blamaža — in čas bi bil, da bi se enkrat vendar-le spametovali. Babja »Edinost« naj le vabi delavce potom lažljivih apelov na te shode. Itak ne bo dosegla nič; delavci že vedo, da je »Edinost« glasilo kapitalističnih špekulantov, za profit katerih se danes skuša — potom obrekovanja in nacionalističnega ravnanja — razdružiti zidarje. Toda ne bo šlo! Vse premočna je že razredna zavest med našimi zidarji. Vajeni smo že večjih bojev in zmag! Tudi narodnjaške razgrajče bomo spravili ob zid.

Naznanilo predstojništva zidarske zveze.

Vodstvom zidarske organizacije se naznanja, da izplačanje zvišanih podpor — v zmyslu sklepa storjenega na zvezinem kongresu — se prične z dnem 1. julija t. l. — Do tega časa so za izplačevanje podpor veljavne dosedanje določbe.

◆ DOPISI. ◆

Nabrežina. — *Shod kamnolomcev.* — V torek 26. februarja se je vršil tukaj shod kamnolomcev iz Cave Romane. Na shodu se je razpravljalo o delovni pogodbi, ki se jo bo moralo obnoviti, ker stara izteče 1. aprila t. l. Novo delovno pogodbo se je sklenilo enoglasno čimprej predložiti. V ta namen se je izvolilo odbor, sestojč iz petih sodrugov. — Nato je sodr. Petejan govoril o razmerah kamnolomcev v Nabrežini in o potrebi strokovne organizacije, od katere samo smejo pričakovati poboljšanje razmer. Razlagal je dolžnosti in pravice, ki jih imajo člani od strokovne organizacije. Shod je bil dobro obiskan ter skozinsko važen in vspešen.

Nekaj za zabavo. — Smešno glasilo goriških krščanskih socialcev »Novi Čas« prinaša iz Nabrežine dopis, ki je vreden, da ga objavimo v zabavo našim čitateljem. Vajeni smo sicer čitati v klerikalnih listih vsakovrstne oslarije in neumnosti, toda v tako traparijo še nismo nikdar naleteli. Dopis je sledeči:

«**Iz Nabrežine.** — Zakaj smo socialisti? 1. Zato, ker so podjetniki in gospodarji večinoma Lahji, ali vsaj, nam Slovencem neprijazni, vsem drugim pa zelo naklonjeni, zlasti Lahom.

2. Podjetniki nastavlajo vsakega privandranega Laha, ki še niti macole ne pozna, takoj za »kapota« (delovodjo) in vsled tega nas domačine povsod odrivajo in zapostavljajo.

3. Italijanski »kapoti« pa kličejo in vabijo le svoje ljudi v Nabrežino, zato se sedaj klesarji tuje v večini nad nami domačini.

4. Naši gospodarji, delovodje in klesarji se dobro zavedajo, da so tuje. A da nam mirnejše odjedajo kruh, zato nas spravljajo v socialno demokracijo, da bi pozabili svoje narodne dolžnosti in nam zato lakše v naši hiši komandirajo pod pretvezo »bratstva in svobode«.

5. Naši gospodarji Slovenci skrbe le za svoj žep, namesto da bi spoznali svoje dolžnosti do domovine in do narodnega delavca.

6. Ker smo mi Slovenci preveč lahkoverni in popustljivi in raje verujemo človeku, ki ga nismo nikoli videli, če nam kaj všečnega pove, kakor pa svojemu že poznanemu rojaku.

Mi vsi dobro uvidevamo, da nam tuje izpodjedajo kruh, da smo povsod teptani in zapostavljeni. Radi bi tudi začeli kako akcijo proti socialnim demokratom, toda bojimo se za svoj kruh, ker nam naša stranka ne nudi potrebnega varstva in zaslužka.

Odrito povemo: Mi smo sužnji laških socijalistov. Mnogi naših ljudi se tega ne zavedajo, a resnica je vendarle. Tako daleč nas je pripeljala rdeča skrb za delavstvo, naša kratkovidnost in lahkovernost. — Kako dolgo bo še to trajalo?»

Mislimo, da ni treba velikega komentarja za take budalosti. Da je klerikalna stranka sestavljena iz samih zabitih kmetov in duševno revnih kaplačkov, to vemo že vsi. Vemo pa tudi, da so se dozdej klerikalci vedno odlikovali le v laži, obrekovanju in farbanju. Zato so tudi njihovi pristaši na vaseh tako »veleumni« ljudje, ker ne čitajo nič družega kot take pokvarjene liste. Klerikalne cunje lahko pišejo proti nam, kar hočejo. Vse to ne bo nič pomagalo. Vsaki pametno misleči človek ve, da je perfidnost karakterizacija klerikalnega backa in da se nikjer pod solncem ne najde bolj norih in prismojenih ljudi kakor ravno med slovenskimi klerikalci. Mari se ne spominja več ta, na možganih bolni dopisunček na boje našega delavstva zoper koaliranim klerikalnim, liberalnim in laškim gospodarjem, ki so tukajšnjim delavcem odrekli delo ter se raje posluževali laških delavcev, ki so jim v svoji nezavednosti bolj poceni garali in se dali bolj neusmiljeno izkoriščati. Klerikalni mazači si naj zapomnijo to-le: Pametni delavci vedo, kdo dela v njihov blagor in kdo v njihovo škodo!

Iz Pule. — Meseca aprila t. l. preteče deset let odkar se je vršil tukaj prvi boj med delodajalci in organizacijo zidarjev. Takrat je bila zveza zidarjev še avtonomna; ni imela zato veliko sredstev. Pri tem gibanju je bila solidarnost delavstva velika in se le močni kompaktnosti, s katero se je stavkujoče delavstvo bojevalo proti izkoriščevalcem, moramo zahvaliti, če končno niso zmagali delodajalci. Po 8 dneh stavke so se gospodarji, ki so bili takrat docela

desorganizirani, uklonili zahtevam zidarjev. Zahteve stavkujočih so bile sledeče: 9 ur dnevne dela in 4 krome minimalne plače na dan. Ta zmaga je pokazala, kaj si vse more delavstvo pridobiti potom organizacije. Toda kljub lepi zmagi so zidarji — kakor je bilo že prevečkrat opaziti — po končanem gibanju pod to ali ono pretvezo zapuščali svojo organizacijo. Pa so se ne dolgo potem morali prepričati, da brez organizacije ne gre. Gospodarji, ki so se bili medtem močno organizirali in ki so videli, da jim nihče ne ovira njihovo delovanje, so začeli priganjati delavce, znižali so jim mezde in razveljavili so pogodbo; domači delavci so bili zoperstavljeni tujim. Vse delo je bilo tedaj na akord, nikjer niso imeli zidarji dnevne plače. In medtem ko so tuji delavci asorbirali vse delo, so morali naši delavci: ali si iskati dela kje drugje, ali pa delati za sramotno plačo pod šikaniranjem tujih nastavljenecv. Vsi ti izgledi pa so bili za naše zidarje brez poduka. Niso bili še toliko zavedni, da bi znali, da imajo v svojih rokah sredstvo, s katerim bi smeli napraviti konec tem neznosnim razmeram. Končno pa jih je splošno podraženje živil vendar-le vzdramilo. Podražile so se bile cene stanovanj in življenjskih potrebščin, med tem ko so se znižale mezde in rastle delovne ure. Skrjni, že obupni položaj jih je silil na pravo pot. Uvideli so, da je le v močni organizaciji njihova rešitev. Mesec junij leta 1908. je bil za organizacijo pomemben. Več kot 40 zidarjev se je prijavilo k organizaciji. Tedaj so začeli silni boji, ki so v časih imeli skrajne in obsežne momente. V teku 3 let so se zidarjem povisale plače skupno za več kot 40 tisoč kron. Vse te pridobitve so bile vspeh močne organizacije. Tistim, ki pravijo, da je organizacija nepotrebna, lahko odgovorimo s številkami, ki kažejo, kaj so vse puljski zidarji dosegli v treh letih bojev potom svoje organizacije. V letu 1907. so puljski zidarji imeli od K 4 do 4.40 plače na dan, v letu 1912. pa od K 5.40 do 6.20.

V marsičemu nas morejo te številke podučiti. Zaslepljeno delavstvo bi moralo iz teh številk razvideti, da mi ne le obljublamo, ampak tudi izvršujemo naloge, ki si jih nalagamo. Tu niso fraze, tu so številke, tu so fakti, ki govore. Iz računa — s mednjih pridobitvah puljskih zidarjev od leta 1908. naprej —, ki si ga lahko vsakdo napravi, je razvidno, da zaslužijo zdaj zidarji okolo K 8.50 več na teden. In najdejo se še taki duševni reveži, ki pravijo, da ni organizacija za nas koristna! Zidarji pa naj si zapomnijo enkrat za vselej, da **ako se ne bodo trdno držali svoje organizacije, bodo vsi dosedanji vspehi zopet zgubljeni**, ker delodajalci čakajo le ugodnega trenutka za odreči vam vse, kar so bili pod pritiskom vaše organizacije in solidarnosti prisiljeni vam dati. Tistim, ki niso še organizirani, pa pravimo: **Pomlad se bliža in tisti, ki ne bodo vpisani pri svoji organizaciji, nimajo dela!**

Mi moramo iti po naši poti naprej! Tisti, ki ni pri naši organizaciji, je naš rasprotnik, je izdajalec naših interesov! Kakor se bojujemo proti kapitalizmu, tako se smemo bojevati tudi proti tistim, ki — vede ali nevede — služijo v kapitalistično obrambo. Proti vsem in kljub vsemu mi moramo naprej!

Pomočniški zbor. — Iz Pule: V nedeljo 25. februarja se je ustanovil tukaj pomočniški zbor zadruga stavbinskih mojstrov v Puli. Sodr. Petejan iz Trsta je v obširnem govoru pojasnil namen in pomen pomočniškega zbora, od katerega smejo stavbinski delavci pričakovati veliko korist in lepe vspehe. Obrtni zakon nam določa nekatere pravice, ki je moramo mi izkoristiti. Porčevalcem nam je obširno raztolmačil vse določbe tega zakona, katerega se mi moramo posluževati za naš prosep. Potom pomočniškega zbora se prisili delodajalce, da ustanovijo posredovalnico za delo, kar bo za zidarje velike važnosti. Rešili bomo s tem eden naših prvih postulatov. — Končno se je izvolil sledeči pomočniški odbor:

Načelnik Indrigo Giorgio, namestnik Castro Ivan; člani odbora: Bares Franc; Castellan Henrik, Deselich Egidio, Quarantotto Ivan, Bresaz Vito, Ucosic Matia; namestniki: Deangeli Settimo, Marangoni Anton, Bricevic Simeone.

Pri točki »raznoterosti« se je sprejelo predlog, ki zahteva, da morajo delodajalci usta-

noviti posredovalnico za delo in to v nakrajšem času.

Ko je sodr. Haranina raztolmačil v hrvatskem in nemškem jeziku namen, koristi in cilje delavske organizacije, za katerih napredek in konsolidiranje morajo zavedni delavci vedno skrbeti — se je zaključilo to važno in krasno vspešno zborovanje.

Iz Dubrovnika. — Razmere pri tukajšnji bolniški blagajni so skrajno škandalozne. Člani nimajo nobenih pravic in proti njim se ravna sramotno in brezobzirno. Šikaniranje in predrzno nečloveško ravnanje z bolnimi člani je takorekoč na dnevnem redu. Ni n. pr. nič nenavadnega, če kakšnemu bolnemu članu, ki je ostal doma 6 dni — brez šteti nedelje —, se plača samo pet dni in pol. Na tak infamni način se nas odira pri tukajšnji bolniški blagajni! — Ravno tako sramotno ravnanje v tem oziru z nami tudi naši delodajalci. Delavstvu odračunajo na plači za bolniško blagajno toliko koliko že pritiče za 6-kronsko plačo na dan; toda pri bolniški blagajni jih prijavijo kot člane z 4 K plače na dan; ostali del, ki znaša pri 2 K več na dan, ki ga pa delavci plačujejo, gre v njihove mavhe. Da je to ravnanje nezakonito in da je to vnebovpijoča krivica, ni pač treba posebno povdarjati. Toda želimo, da se napravi temu že enkrat konec. Teh šikan in lopovščinah smo že do grla siti. Če se gospoda pri bolniški blagajni noče poboljšati in če si delodajalci hočejo na vse načine in pri vsaki priliki (seveda na našo škodo) svoje nikdar site žepe polniti, tedaj bomo pa mi odločno in krepko pomolili naše prste vmes. (Sledi pet podpisov).

RAZNOTEROSTI.

Tatarski zistem na Hrvatskem. — Hrvatski sabor je že v tretjič razpuščen. Madjarska vlada ter vsi nazadnjaški elementi na Hrvatskem so hoteli na vsak način v saboru tako večino, ki bi slepo sledila reakcionarni politiki banske stranke, kar pa se jim pri volitvah ni nikdar posrečilo doseči. O korupecijah pri volitvah in o brutalnem postopanju vladnih organov proti naprednemu občinstvu, bi se dalo napisati zanimivo poglavje. Na Hrvatskem razsaja najhujši terorizem. Vse liste, zlasti socialistične, se brezmiselno zaplenjuje. Da je ljudstvo razburjeno in da je prišlo do hudih spopadov in demonstracij po ulicah, je pač razumljivo. Socialno-demokratska stranka je sklicala v Zagrebu shod, da protestira zoper policijskemu terorizmu in zoper razpuščanju sabora. Toda vlada je shod prepovedala, kar je delavstvo silno razburilo. Ogorčeno ljudstvo je demonstriralo po zagrebških ulicah in prišlo je do hudih kravalov. Več policistov je bilo ranjenih in mnogo demonstrantov aretiranih. — Prav lepo. Na tak način se vlada v »ustavni« deželi — na Hrvatskem!

Tripolitanska pustolovščina. — Laška zbornica je potrdila dekret, ki anektira Tripolitanijo in Čirenajko. Je pač že res, da so laški poslanci prav imenitni komedijanti. Potrjujejo aneksijo dežel, v katerih so si kljub vseh kanonov, vojakov in ladij, ki jih imajo na razpolago, osvojili komaj par »klaftrov« zemlje pri morju. Oni so si potrdili aneksijo, žal samo, da jo nočejo Arabci in Turki »potrditi«.

Izdajatelj Teodor Meisner, Dunaj VII. Halbgasse 15.

Odgovorni urednik Josip Petejan v Trstu.

TIPOGRAFIJA MODERNA M. SUSMEL & C. - TRIESTE.

Stajke, izpori in gibanja.

Štajersko:

Oplotnica (Tvrška Česlak).

Ogrsko:

Budimpešta (Melocco, Walla).
Temešvar (G. Kopier).

Hrvatsko:

Osjek (Tvrška Hendrich).

Švica:

Basilea in St. Margareten.

Bolgarsko:

Sofia (Tvrška Bezludša).

Tovariši! Ne iskajte delo v teh krajih!